

NARODNI DNEVNIK

Izbaja vsak dan opoldne, izvzemši nedelje in praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.

TELEFON ŠTEV. 552.

UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisanim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.633.

Pod zlado površnosti.

V torek je razpravljala finančni odbor o proračunu ministrstev za zunanje in notranje zadeve. Eno ko drugo ministrstvo je za državo in narod največje važnosti, ker tu se v prvi vrsti kaže upravna zmogljivost vlade. Zlasti pa sta važni obe ministrstvi v sedanjem času. Italija ravno dokončuje s svojim železnim obročem sovražnikov okoli nas, nedeljske volitve v oblastno skupščino pa so dokazale, da je naša uprava pod vsako kritiko. V vseh vsaj srednje slabo upravljanih državah bi bila zato posvečena proračunska razprava enemu teh ministrstev največja pažnja in samo proračun zunanjega ministrstva bi izpolnil sigurno dva dni debate. Če celo pa bi se moralo to zgoditi pri nas, ker nimamo zunanjskega odbora skupščine in je finančni odbor pravzaprav edin prikladen forum za akademsko razpravo o zunanji politiki, Plenum skupščine je čisto gotovo neprimerno manj prikladen in tu igrajo argumenti mnogo manj važno vlogo, ko pa visoko doneča gesla.

S preziranjem vseh teh težkih dejstev pa je končal finančni odbor proračun obeh ministrstev ne samo v enem dnevu, temveč kar v enem popoldnevu. Ali je še mogoča večja površnost?

Da pa bo površnost popolna, zunanji minister sploh ni podal ekspozice, ker je še premalo vpeljan v posle in bo mogoče podati ekspozice na plenarni seji skupščine. Res ne vemo, nad čem naj bolj strimimo: ali nad tem, da si upa prevzeti zunanje ministrstvo poslanec, ki po dobrem mesecu še ni vpeljan v posle zunanjskega ministrstva, ali pa nad tem, da je sploh mogoče navesti tak izgovor pred finančnim odborom. Zunanje politična situacija je na višku napetosti, vsa naša diplomacija bi morala napeti vse svoje sile, da bo tej situaciji dorasla, šef zunanjskega ministrstva pa prizna, da se v situaciji še ne spozna! Kdaj pa se bo spoznal, ali tedaj, ko bo prepozno? In da je stvar še težja, je njegov prednik priznal, da jo je zavozil in vsi tisti visoki diplomatski uradniki, ki so mu pomagali pri polomiji, so še danes na službi. Minister pa, ki bi moral to polomijo popraviti, pa priznava, da se še ne spozna!

Vsa država pa ve, da imamo v skupščini poslanca, ki se na zunanjo politiko zelo dobro razume in ki more skupščini podati vsako uro obširen ekspozice. Ta poslanec je tudi že bil zunanji minister in je tedaj tudi dokazal, da nekaj zna. Zato je bil tudi imenovan kot kandidat za zunanje ministrstvo. Toda minister postati in smel, ker se piše Voja Marinković in član Davidovičeve stranke. Drugod po svetu take logike seveda ne poznajo in Stresemann bo še nadalje zunanji minister, pa naj pride kakoršna koli vlada. Ravno tako je ostal Briand zunanji minister, pa čeprav je postal šef vlade Poincaré, ki zastopa v zunanji politiki čisto drugo politiko. In na Češkem je dr. Beneš še danes zunanji minister, pa čeprav je njegova stranka v najostrejši opoziciji proti vladi! Le pri nas to ni mogoče, ker mora biti zunanji minister radikal, pa čeprav se še v zunanji politiki ne spozna!

Seveda pa tudi ni podal nobenega ekspozice notranji minister. Tiste prazne obljube in tiste še bolj prazne fraze, ki jih je povedal, vendar niso noben ekspozice! Kadar govori pri nas notranji minister pred finančnim odborom, kadar zagovarja sto in stot milijonske izdatke za svoj resor, tedaj mora povedati cel program, kako bo zboljšanjem uprave upravičil te visoke izdatke! Presneto slab znak državne uprave je, kadar mora ta izdatki za orožništvo več, kakor pa znašajo vsi izdatki poljedelskega in trgovinskega ministrstva, ki sta za vse naše gospodarstvo odločilne važnosti. Silno slabe razmere morajo biti, kadar velja ohranitev reda v deželi pol milijarde letno.

HSS proti volilnemu terorju in za izenačenje davkov.

Beograd, 27. jan. Glede na razne vesti, ki se čujejo v kuloarjih narodne skupščine o bližnji krizi vlade na podlagi postopanja Sijepana Radića, se vodijo razgovori o situaciji ljudi v samem klubu HSS. V Hrvatskem seljaškem klubu je veliko število narodnih poslancev in prvakov stranke, ki komentirajo politično situacijo in pisanje dela beograjskega lista, ki stremi za tem, da podpre vse one politične elemente, ki jim je na tem, da se ta politična situacija zruši in da pride do perturbacij v političnem življenju. HS klubu so znane vse te tendence in vesli, ki krožijo v narodni skupščini. Opaža se soglasno stališče vseh radićevcev, ki poudarjajo, da ne bodo molčali k vsem volilnim nepravilnostim in protizakonitostim, ki so se dogajala o priliki zadnjih volitev na škodo HSS. Člani HSS smatrajo, da se ne sme molčati o dogodkih, ki so se odigrali v Bački, Baranji, Dalmaciji in Bosni. Ako se je zakon lahko spoštoval v Sloveniji do Srema, zakaj bi se ne mogel spoštovati tudi v drugih pokrajinah. Zato je enodušno stališče članov Hrv. seljaškega kluba, da je treba zahtevati od vlade in ministra notranjih del, da se kaznujejo vsi oni, ki so protizakonito postopali na teh oblastnih volitvah.

Ko dospel Sijepan Radić v Beograd, bo Hrv. seljaški klub izdelal memorandum o vseh teh dogodkih in ga izročil Uzunoviću, Maksimoviću in kralju. V tem memorandumu bodo navedene vse nepravilnosti in protizakonitosti. Ni izključeno, da bo zaprosil Sijepan Ra-

dić za avdienco, na kateri bo kralju pojasnil vse to, kar so doživeli člani HSS o priliki zadnjih volitev. Na razpravah o situaciji se v Hrv. selj. klubu govori tudi o delu narodne skupščine. Člani kluba, zlasti seljaki poudarjajo svoje mišljenje, da ne bodo glasovali za ta proračun, preden se ne sprejme zakon o izenačenju davkov in o vrhovni državni upravi in vzporedno s tem zakon o likvidaciji agrarnih odnošajev v Dalmaciji. Ta zakon se mora vzeti takoj v pretres. V tem smislu in na podlagi tega razpoloženja je poslal Pavle Radić včeraj akt predsedništvu skupščine, v katerem zahteva, da se vzame zakon o agrarnih odnošajih v Dalmaciji takoj v pretres v skupščinskem odboru. Hrv. selj. klub stoji na stališču, da se ta zakon mora sprejeti in klub ne bo dovolil, da bi se izigral.

Medtem ko je tako razpoloženje v Hrv. selj. klubu, se pri ostalih strankah govori zlasti o nekaterih ključnih dneh, ki bodo sledili. Posebno se opaža pri radikalnih nezadovoljnejših akcijah, da otežkočijo situacijo in ti računajo na podporo pri nekaterih drugih opozicijskih skupinah v takšnem vrtilcu. Posebno živahni so samostojni demokrati, ki smatrajo, da se situacija razvija v njihovo korist, ker nekateri beograjski radikalni listi ostro napadajo HSS in pišejo o izgledih, da se sedanja koalicijska lahka pokopje in da bi se mogoče povrnilo PP režim. Toda taka kombinacija nima niti najmanj upanja na uspeh.

Proračun finančnega ministrstva sprejet.

Beograd, 27. januarja. Finančni odbor je nadaljeval včeraj popoldne svoje delo in prelresal proračun ministrstva financ. Pred prehodom na dnevni red je sporočil Radonjić, da je v ministrstvu prosvete reduciranih 249 oseb, v ministrstvu trgovine in industrije 27; v ministrstvu pošte 204, v ministrstvu vojске in mornarice 40 oseb. V ministrstvu prosvete je reducirana proračun za 670 tisoč dinarjev, v ministrstvu pošte in telegrafa za 9 milijonov 435 tisoč, v vojnem ministrstvu za 2 milijona 308 tisoč dinarjev.

Nato je minister financ dr. Marković podal obširen strokovni ekspozice. Izdatki ministrstva financ so znižani za 32 milijonov, in sicer v sami centrali in v upravi državnih monopolov za 19 milijonov. Napravljene so redukcije, kolikor je bilo največ mogoče. Redukcija bo sledila, ko se izvrši reorganizacija finančne stroke. Ta stroka se nahaja v prehodnem stanju in nima dovolj organizatornega duha. Ustanove so različne in to je slabo nasledstvo. Neenako davčno zakonodajstvo slabi starešinski aparat. V finančnem zakonu bo predlagal odredbe, s katerimi se bodo omogočile potrebne reforme širše organizacije finančne stroke. Potem

odgovarja dr. Marković na vprašanja, ki so mu bila stavljeni v teku načelne diskuzije. Narodna banka ima nalog, da zamenja cekine s podobno Franca Jožefa z novimi dukali, ki imajo podobo kralja Aleksandra. Govori o tobaku v Hercegovini in o redukciji davka v Vojvodini.

Pušenjaka zahteva, da se sprejmejo novi zakoni o taksah, carinah, davkih in državnem računovodstvu. Zahteva privatno iniciativo in kritizira državno gospodarstvo. Očita ministru, da ni upošteval pridobitnih resorov, temveč je dopustil, da se je tu preveč reduciralo. Zahteva, da plača država visoke dolgove, sicer bo naša država popolnoma izgubila krediti zunaj in doma. Tvornice za predelavo tobaka je treba podpirati. Izvršiti je treba ukinitve monopolov na sol, petrolej in špirit in predložiti zaključne račune. Proteslira proti zastopavljanju Slovenije. Nalo se je razvila polemika med Pušenjakom in Radonjićem, kdo je kriv, da je proračun tak.

Banković predlaga nekatere prihranke. Črta se dva državna podsekretarja in nekaj uradniških mest. Črtajo se stroški za komisije v Vojvodini in Sremu in za inspekcije v Hrvatski in Sla-

vskega ministrstva, ki sta za vse naše gospodarstvo odločilne važnosti. Silno slabe razmere morajo biti, kadar velja ohranitev reda v deželi pol milijarde letno.

Kadar pa je smatrajo ministri za potrebno, da podajo ekspozice, tedaj se tudi ni čuditi, če je vsa proračunska debata slabotna. Zakaj snov debati mora dati ministrov ekspozice, njegove smernice dela morajo biti odobrene od parlamenta. In terkova debata je bila slabotna in to je dokazano že s tem, da sta bila proračuna

Fran Wisthaler.

Včeraj ob šestih zvečer je umrl v tihii ulici Stare pravde mravljično pridni in delavni slovenski znanstvenik Fran Wisthaler, urednik Latinsko-slovenskega slovarja.

O njegovih izrednih zaslugah za slovenski narod in o njegovem življenju objavimo jutri obširnejši članek.

Slava spominu zaslužnega kulturnega delavca!

voniji. Črta se parlija za zgradbo poslopja v Velesu in za nabavo obleke finančni kontroli se zmanjša kredit od 9 na 8 milijonov. Črtajo se dnevnične stalnim davčnim eksekutorjem in se zmanjšajo stroški za fiskovine. Deme-trović pravi, da je bil minister financ samo teoretič in ni nič povedal v svojem ekspoziciji. Govori o državnih podjetjih, ki delajo z vedo večjo izgubo zaradi službenega birokratizma. Dr. Gavrilović govori o redukcijah, ki znašajo do sedaj 220 milijonov dinarjev. Smatra, da so to makamalne redukcije, ki se dajo pri takem sistemu izvesti. S takimi metodami se ne da nič znižati, ker izvirajo vsi krediti, ki so predvideni v proračunu, kot obveznosti obstoječih zakonov. Proračun bi se dal znižati takrat, ko bi bila izvršena reorganizacija državne uprave in administracije. Po njegovem računu znaša znižanje proračuna samo 2 odstotka. Govori o vpokojencih, ki bi še lahko služili državi. Napačno je, da so uradnikom priznana vojna lela dvojno. Imamo 60 tisoč takih upokojencev in vsakemu od teh so priznana 3 in pol leta in tako imamo v breme proračuna danes 200 tisoč let več za te upokojence. Potem se ni čuditi, odkod toliki izdatki. Carinska tarifa je huda in jo je treba revidirati. Davke je treba izenačiti in monopole urediti na drugi podlagi; dovoliti je prost izvoz tobaka, vsled česar se bo produkcija zvišala. Prehod naše valute k zlati je zelo riskantna stvar. To je treba prihraniti za kasneje.

Buzderljević zahteva svobodno trgovino soli in produkcije tobaka. Šećerov govori o prihrankih. Normalna obremenitev naroda bi se morala gibati okrog 9 milijard. Na vsak način je treba čim prej izvršiti razbremenitev proračuna. Grgin kritizira finančno politiko. Smodej je proti temu, da se delajo prihranki v gospodarskih resorih, a v ministrstvu policije niso doseženi nikakoli prihranki. Govori o saditvi tobaka in zahteva, da se delavci oproste davka.

Minister financ dr. Marković odgovarja nato na poedine pripombe govornikov, nakaer je bil proračun sprejet s 14:3 glasovom. Sprejeti so bili še rezervni krediti. Seja se zaključila in se odredi prihodnja za danes z dnevnim redom: Prelres državnih dohodkov.

VSİ VISOKOŠOLCI JUGOSLAVIJE STOPIJO V STAVKO.

Zagreb, 27. januarja. Včeraj popoldne se je vršila seja vseh dijakov zagrebške univerze. Po govornih več govornikov je bila sprejeta ostrá resolucija, v kateri se obsoja sklep finančnega odbora o stajzistih in o tem, da se študentom odvzamejo štipendije. Sklenjena je bila generalna stavka vseh študentov. Ne ve se še, koliko časa bo trajal štrajk in ali bo imel kaj uspeha.

PANGALOS PREPELJAN NA KRETO.

Atene, 27. jan. Pangalos je bil včeraj prepeljan na otok Kreta, kjer bo zadržan do glavne razprave.

„Stvar ni tako nujna.“

Ni ravno običaj, da bi bil policijski minister posebno priljubljen, vendar pa tudi ni zakon, da bi moral biti na vsak način nepriljubljen. Skoraj pa bi človek moral misliti, da smatra sedanji notranji minister, da bi mu priljubljenost škodovala. Tako bi vsaj morali reči, ker doselej še nismo zasledili nobenega njegovega dejanja, ki bi ga mogel narodu približati.

Ob volitvah sicer njegovo prisotnost narod prav posebno čuti, toda ta prisotnost upliva žalibog čisto drugače, kakor bi pa bilo želeti. Toda na vse zadnje bi lovek tudi to razumel, če je pa partijsko povelje takšno.

Absolutno pa ne moremo in nečemo razumeti besed, ki jih je izrekel g. Boža Maksimović na torkovi seji skupščine.

Vprašan namreč zaradi ureditve upravičenih zahtev kronskih upokojencev v Sloveniji, je izrekel g. notranji minister krilate besede, da »ni stvar tako nujna« in da bodo te zahteve že še urejene.

Mnogo težkih in neverjetnih izjav smo že slišali iz ust ministrov, toda mnenja smo, da tako težke še ni izrekel noben ko g. minister Maksimović.

»Stvar ni tako nujna!«

Silno se motite g. minister, ker stvar

je narobe zelo nujna. Kronski upokojenci ne zahtevajo svojih pravic vsled tega, ker mora vsak državljan svojo pravico terjati, temveč zahtevajo jih, ker so lačni, ker niso oblečeni, ker ne morejo prehraniti svoje rodbine, ker ne morejo iti živi pod zemljo!

Ni danes v državi človeka, ki bi toliko trpel in tako nezasuženo trpel, kakor kronski upokojenec. Kdor ima le količkaj socialnega čuta mora čutiti s temi reveži, ta jim mora priskočiti na pomoč. Ze celo pa mora imeti toliko socialnega čuta narodni poslanec in še v večji meri oni, ki je postal minister. Zakaj ni vasi in ni rodbine v Jugoslaviji, ki ne bi zahtevala, da se revežem pomaga. In če ne bi bilo tako, bi morali nad narodom obupati.

Nobena stvar ni tako nujna, ko pomoč kronskim upokojencem, ker njih beda kriči!

Ampak naš gospod notranji minister pravi, da ni stvar nujna!

Konstatiramo ta izrek in se zadovoljujemo to pojmovanje, ker je v 20. stoletju dovolj jasno, kakšno je socialno pojmovanje našega notranjega ministra. Občudujemo to poznavanje, ker je v 20. stoletju na vsak način redkost, ki nima para na svetu!

Prazna baharija.

G. Uzunović je dejal, da imajo radikali od 33 oblasti večino v 19 oblasteh in da so v tem dokazali, da je večina v državi za radikalno stranko. To je prazna baharija.

Prvič so oblasti v Srbiji silno majhne, po navadi 3 do 5 krat manjše od onih v prečanskih krajih. Teh 19 oblasti zaleže torej komaj za 7 drugih, s čemur pa je tudi večina g. Uzunovića splavala po vodi.

Drugič pa so dobili radikali v nekaterih oblasteh večino le vsled volilnega reda in je v nekaterih združena opozicija močnejša ko radikali.

Tretjič pa ni bilo prav nikjer toliko volilnega nasilja ko ravno v 19 radikal-

nih oblastih in zato smejo radikali kvečjemu reči, da je policija zanje, ne pa da je tudi narod za radikale.

Sicer pa imajo radikali v vseh oblastih 431 mandatov, dočim jih imajo radičevci skupno z Demokrasko zajednico 456. Če bi pa priskočili samostojni demokrati na pomoč radikalom, potem bi imeli skupno z njimi še 533 mandatov, dočim bi jih imeli radičevci, Demokraska zajednica in SLS 539. Pri tem pa ni všteti še 52 zemljoradniških mandatov, ki so čisto sigurno proti radikalom.

Radikalna večina izgleda torej silno zalostno in g. Uzunović vse preveč sebi verjame.

Kdo je zmagal v Sloveniji?

V nedeljo so bile volitve. Čemu so ljudje volili, ne vem. Tudi da so volitve, sem zvedel šele v soboto, ker so bile oštarije zaprte. Zato sem v nedeljo in v ponedeljek imel časa dovolj za premišljevanje o volitvah. Stvar me je zanimala, čeprav nisem šel voliti, ker nimam volilne pravice. Druge pravice imam pa vse lepo spravljene v omari, ključ do omarc ima pa žena.

V nedeljo zvečer, ki trajala pri meni navadno precej dolgo, so pripovedovali ljudje, ki vse vedo, da so zmagali v celi Sloveniji klerikalci ali SLS. Če kdo misli, da sem se zmotil, naj pa oba S zamenja, pa bo tudi prav. Meni gotovo.

Jaz pa tega nisem hotel verjeti in še danes ne verjamem. Bral sem sicer v ponedeljek zjutraj še v postelji »Jutro« in »Slovenca« in v obeh je bilo rečeno, da ima SLS večino v obeh oblastnih oštarijah — pardon, skupščinah. Ne morem pomagati, da tako rad besede zamenjam.

Zmagali pa po mojem le niso klerikalci. S tem pa nočem reči, da so zmagali liberalci. Reči hočem le, da je v nedeljo zmagal verski čut slovenskih ljudi in da so zmagali duhovniki, ali še boljše rečeno, zmagalo je spoštovanje, ki ga imajo ljudje do duhovnikov. Ne vem pa ne, če je ta moja misel prava, ker tri dni nisem šel v oštarijo. Mislim pa vseeno, da je.

Stvar je po mojem taka: Če bi zmagali klerikalci ali SLS, (ali pa S₁LS₁), bi se to reklo, da je zmagala politična sposobnost ali politični uspehi klerikalcev ali kaj podobnega. Za časa volilnega boja sem pa bral vse mogoče govore, a nikjer nisem nič našel o tem, kaj da so gospodje naredili, ampak samo to sem bral, kaj niso naredili drugi in pa, kaj so zagrešili drugi. Kaj so sami naredili, tega nisem bral nikjer, čeprav veliko berem in rad berem.

Potem sem si pa rekel: Če je odločevala politična sposobnost, bi jo gotovo upoštevali tudi na Hrvaškem. Tam doli imajo tudi klerikalce, kmetov je še več kakor pri nas in hrvaška gospoda je študirala ravno tako kakor naša v Gradcu, na Dunaju in kdo ve, kje še

vse. Zakaj pa tam ne priznavajo političnih uspehov in sposobnosti SLS oziroma HPS? Vsi Hrvati vendar niso sami butci?

To premišljevanje me je pripeljalo do novega premišljevanja in sad tega premišljevanja je bil, da je v Sloveniji zmagal verski čut ljudstva in ugled duhovščine med ljudstvom, ne pa klerikalci. Nekateri bodo rekli, da je to vseeno, jaz pa pravim, da to ni vseeno.

Slovenska prosvetna inteligenca nima namreč s slovenskimi kmeti prav nobene zveze. Kmet gleda v naših šolanih ljudeh prosvetnega značaja še vedno naslednike nekdanje nemške fevdalne gospode. In kakor se je bal te, tako se boji tudi naslednikov. Slovenski kmet se posvelni gospodi, tudi slovenski, res priklanja, zanjo pa ne mara.

V fevdalni dobi se je kmet na gosposko zastoj obračal za pomoč. Vsak ga je napodil, kakor ga je le mogel. Odprta vrata je našel samo v farovžu. Tam so ubogega betežnika vedno potolažili, če ne z drugim, pa z »onim svetom«! In kmet je bil zadovoljen, in zato ima še danes neomejeno zaupanje do duhovnikov. Dokler bo slovenska posvelna gospoda fevdalna kakor je, imajo kmetje tudi čisto prav.

Duhovnik je za preprostelega človeka tisti, ki mu oznanja večne resnice. Te se pa ne lažejo, torej se tudi duhovnik ne laže, tudi v posvelnih rečeh ne. To mogoče z logiko (Barbara, Celare itd.) ni povsem v skladu, ampak tako je.

In zato pravim, da v nedeljo niso zmagali politični klerikalci, ampak zmagalo je spoštovanje in vera v duhovnike. Kadar bodo duhovniki svetovali ljudem, naj volijo SDS, bo pa SDS dobila stolisoč slovenskih glasov. Mojega pa ne bo dobila, ker sem hripav.

—jp—

NEZVESTOBA.

Davidović: Vi, kakor izgleda, niste pričakovali, da vas bomo tudi tokrat premagali v Beogradu.

Uzunović: Kdo bi mogel neki samo sanjati o tem, da nam postanejo naši pokojniki od zadnjih občinskih volitev nezvesti.

(Po »Politiki«.)

Politične vesti.

— Včerajšnja seja narodne skupščine se je pričela vsled konference radikalnih prvakov z enourno zamudo. Po prečitaniju zapisnika zadnje seje je sporočil predsednik skupščine, da pride mesto posl. Kumanudija v skupščino poslanec Dugović, mesto Nikole Pašića pa Emilijan Grbić, prola iz Zemuna. Nato so sledile volitve v odbore za pretres zakonskih načrtov o osnovnem ter srednjem šolstvu ter o tolmačenju § 108. invalidskega zakona. V vsak odbor je bilo izvoljenih 21 poslanec in sicer: 9 radikalov, 3 radičevci, 3 od Demokrasko zajednice, 2 od SDS, 1 od SLS, 1 od jovanovičevcev, 1 zemljoradnik in 1 za ostale manjše skupine. Ker vlada ni vedela, kaj naj stavi na dnevni red prihodnje seje, je odredil predsednik skupščine odmor. Ker je danes zopet neki pravoslavni praznik in ker naša skupščina praznuje sploh vsak praznik, se vrši prihodnja seja skupščine šele v petek z dnevnim redom: volitev dveh članov v upravni odbor vojne odškodnine ter poročilo odbora za prošnje in pritožbe. Seja je bila nato zaključena. — Tako se vidi, da skupščina tudi po dolgih božičnih in novoletnih počitnicah ni postala nič bolj pridna. Toliko perečih vprašanj je treba rešiti, a naša skupščina zapravlja čas in se ponaša v brezdeljem.

— Mussolini preganja italijanske katoliške politike. Kakor poročajo, je dosedaj deportiranih nič manj kot petsto članov italijanske ljudske stranke in sicer večinoma iz Lombardije, Benečije in Romagne. Med njimi se nahaja tudi 37 duhovnikov. Usoda nekaterih katoliških poslancev ni znana, razen to, da so večinoma internirani. Fašisti so napadli in prepleli številne duhovnike in redovnike. Značilno je, da Vatikan k vsemu temu močič in je previdno v rezervi.

— Novi tribunal v Italiji. V ponedeljek je začel delovati novi z zakonom o zaščiti države ustanovljen tribunal. Predsednik tribunala general Lanna je prisegel Mussoliniju, nato pa je zaprisegel sodnike, ki so tribunalu dodeljeni. V tekstu te prisege prisežejo sodniki, poleg zvestobe kraju in ustavi, tudi, da bodo delali v skladu z intencijami današnjega režima.

— Blok meščanskih strank v Nemčiji. Pogajanja za sestavo nemške meščanske vlade napredujejo le počasi, čeprav ne dvomijo o tem, da bodo uspela. Ko je Marx vprašal demokrate, če hočejo vstopiti v njegov kabinet, so ti zahtevali, da podca smernice. Izgleda, da so se nemški nacionalci že zedinili s Stresemannom glede zunanje politike. Smernice pa nočejo objaviti iz strahu pred ekstremnimi nacionalisti v lastnih vrstah in izven njih. Delovni minister Bauns se bo pogajal z nacionalci o socialpatriotičnem programu. Nemški nacionalci delajo težkoče glede notranje politike in pristajajo le na »organski razvoj weimarske ustave.« Grof Westarp je celo zahteval vzpostavitev monarhiije. Marx čimdalje bolj popušča. Nemški nacionalci dobe v vladi tri od štirih portfeljev in sicer ministrstvo notranjih zadev, poljedelstva in justično ministrstvo. Wallraf prevzame mesto podkancelarja, Lindeiner notranje ministrstvo, Tomsen ali Goldacker pa poljedelško ministrstvo. Wallraf prevzame najbrže tudi justično ministrstvo.

— Proglas kantonske vlade. Kantonska vlada je izdala proglas, v katerem pravi, da nastopajo Angleži in Evropejci vedno z izgovorom, kakor da je kitajski narod nesposoben, da bi se sam upravljal. To pa ne odgovarja resnici, ker je nacionalistična Kitajska dovolj močna in se tudi zaveda, da more z gospodarskimi sredstvi vsakomur vsiliti svoje mnenje. »Ni vprašanje v tem, kaj bo Anglija ali katera druga država dovolila Kitajski, temveč vprašanje je v tem, kaj bo dovolila Kitajska Angliji in drugim državam. Cilj kitajskih nacionalistov je, da izvojujejo Kitajski popolno neodvisnost in dokler ni ta cilj dosežen, ni mogoč mir med Kitajsko in angleškim imperalizmom. Varstvo tujega življenja in lastnine ne sloni danes več na tujih bajonetih in topničarkah, ker je orožje kitajskega nacionalizma, njegovo gospodarsko orožje, močnejše od vsakega drugega. Izjava kantonske vlade pravi na koncu, da knatonska vlada raje doseže rešitev spornih vprašanj potom pogajanj, ko pa s silo orožja. Zato je pripravljena se pogajati z vsako državo, toda le z vsako posebej in na podlagi gospodarske enakopravnosti in popolnega spoštovanja kitajske suve-

renosti. — V drugi izjavi pa pravi kantonska vlada, da predstavlja samo ona voljo Kitajskega naroda in da bo oprostita kitajski narod tako od pekinškega marinarstva, ko tudi od fevdalstva Cangsolina in grabežljivosti Šangajskega diktatorja.

— Anglija pošilja na Kitajsko vedno nove čete. V Londonu se je vkrcalo 1000 mornariških vojakov, ki odidejo na Kitajsko. Nadalje so dobili štirje drugi bataljoni povelje, da se pripravijo za odhod na Kitajsko. Na Mali čakajo trije polki, v polni bojni opremi na povelje za odhod na Kitajsko. Indijska vlada je tudi že pristala na odhod svojih čet na Kitajsko in trije bataljoni so že odšli. Tudi iz Monghonga so še odšle angleške čete na Kitajsko. — Angleška vlada sicer zatrjuje, da imajo ti transporti čet samo ta namen, da je Anglija za vsak slučaj pripravljena in da angleška vlada upa, da ne pride do boja. Tem zagotovitvam pa se dosti ne verjame, ker po porazu maršala Suna pri Laušiju, 100 milj južno od Šangajja, korakajo kantonske čete že na Šangaj in bodo najbrže v treh tednih že naselile Šangaj.

— Izjava maršala Cangsolina. Maršal Cangsolin išče simpatije evropske javnosti in zato daje vsak dan evropskim korespondentom razne izjave. V teh izjavah se Cangsolin pritožuje, da se velesile ne pogajajo tudi z njim. On se bori samo proti boljševizmu in proti kantonskim voditeljem, ki so v službi boljševikov. Ne nasprotuje pa kitajskim nacionalnim idealom in zato tudi on želi revizijo diplomatskih dogovorov in gospodarsko enakopravnost Kitajske. Toda on-hoče doseči to le na podlagi diplomatskih pogajanj in ker vlada v njegovi deželi »zvoren« red, bi se Angleži z njim tudi najlažje dogovorili. S tem pa bi tudi okrepili njegov prestiž in bi se on potem lažje boril proti kantonski armadi. Sicer pa razpolaga on danes z 1 milijonom dobro oboroženih in discipliniranih mož in se mu kantonske vojske ni bati. — Izjava bivšega cestnega roparja dokazuje, da je kantonska ideologija prodrta tudi že v Mandžurijo in da je tudi že pričela svoje delo. — Da bo Cangsolin težje nastopil proti kantonski armadi, so zbrali sovjetji ob madžurski meji veliko število vojske.

— Angleški liberalci proti vojaški ekspediciji. V liberalnem časopisu so dobili sedaj besedo tudi nasprotniki ekspedicije več polkov na Kitajsko in mobilizacije rezervistov. »Manchester Guardian« trdi, da je zadnja izjava kantonske vlade primerna in ne vidi v njej ničesar, kar bi nasprotovalo angleškemu stališču. Odpošiljatev toliko angleških vojakov na Kitajsko, da jih bo tam tam skoro več, kakor angleških civilistov, ni nikako primerno sredstvo za dosego ugodnega rezultata pogajanj. Tudi »Daily News« so mnenja, da je le malo pametnih Angležev, ki bi imeli kaj oporekali izjavi kantonske vlade. List dvomi o potrebi kake »teatralne in izzivalne demonstracije angleške močič na Kitajskem.

Kratke vesti.

Napadalec na grofa Bethlena Ivan Justh je bil v torek obsojen v Ženevi na 24 dni zapora, na 500 frankov kazni in na izgon iz Švice za 10 let.

Vodja nikaraskih liberalcev dr. Facasor je izjavil, da prekine borbo, ako prizna Diaz rezultat zadnjih volitev.

Poljski državni proračun navaja 1975 milijonov 897.204 zlotov izdatkov ter 1.981.711.718 zlotov dohodkov. Prebitok 4 milijonov zlotov se uporabi v prosvetne namene.

Rektor pariške univerze Lapie je umrl za gripo dne 24. t. m. v starosti 58 let. Znan je po svojih filozofskih in pedagoških delih.

Mussolini in albanski poslanik v Rimu sta v ponedeljek izmenjala ratifikacijski listini italijansko-albanske pogodbe. S tem je postala italijansko-albanska pogodba polnomočna.

Italijanska vlada je dovolila le fašistske mladinske organizacije, vsled česar je papež odredil razpust italijanskih katoliških skautskih organizacij. Papež obžaluje, da je z vladno naredbo tangirana svoboda združenja.

Garibaldi mora po objavljeni razsodbi takoj zapustiti Francijo, Macia pa v roku enega meseca.

Širite „Nar. Dnevnik“.

Mussolini o fašizmu.

Rim, 25. januarja.

Posebni poročevalec londonskega »Daily Expressa«, Bartlett, je začel v svojem listu priobčevati svoja opazovanja in vtiske s potovanja po Italiji in objavljala predvsem dolgo izjavo, ki mu jo je podal ministrski predsednik Mussolini o fašizmu, fašistovskem režimu in fašistovski Italiji. Ker je v tej izjavi marsikaj, kar bo brez dvoma zanimalo tudi jugoslovensko javnost, naj vam podam tu najmarkantnejše točke te izjave.

Mussolini je predvsem govoril o trdnosti fašistovskega režima neglede na svojo lastno osebo in je dejal:

»So še ljudje v inozemstvu, ki mislijo, da je fašizem samo prehodna faza v zgodovini Italije. Mislijo so tako pred petimi leti in mislijo tako tudi še danes v svoji velikanski nevednosti z ozirom na vse, kar se godi v Italiji, in na temeljna načela, ki so fašizem tako zelo priljubila med italijanskega naroda. Pred petimi leti je profesor Salvemini (znan zgodovinar, ki živi sedaj kot begunec v Parizu), ki še trati svoj čas s tem, da napada mene v inozemskem časopisu, namesto da bi sodeloval pri obnovi svoje države, pisal: »Fašizem ne bo trajal mesec dni, dovedel bo takoj do vojne z Jugoslavijo in to bo njegov konec.« To dokazuje, da tudi nekateri italijanski razumniki ne znajo pravilno čitati znamenj časa. Zato ne smemo biti preveč strogi s tujci, ki nas ne razumejo.«

Mussolini je govoril potem o fašistovski preureditvi parlamenta. Izjavil je, da sedanji parlament, izvoljen na podlagi splošne in enake volilne pravice, izgine, češ, ker nikakor ne odgovarja značaju, izobrazbi in duševnosti italijanskega naroda. Na njegovo mesto pride državni zbor korporacij. Sedaj se proučuje način, kako naj bi bili posamezni sindikati (strokovne organizacije) zastopani v tem zboru, in kako naj bi bili zastopani v njem državni nameščenci, ki se ne smejo združevati v sindikatih. Senat pa ostane tak, kakor je bil doslej in bo tudi še nadalje kralj imenoval vse senatorje, seveda po predlogu vlade.

V slučaju ostavke ministrskega predsednika ali presnove vlade bo korporacijski državni zbor v nekem smislu mogel izbrati nove ministre. Kralj bo imenoval ministrskega predsednika, ki je edini odgovoren kroni, dočim so pa ministri odgovorni ministrskemu predsedniku. Na vprašanje, ali se bo fašistovski režim ohranil tudi po Mussoliniju, se je leta posmejal in menil, da vsi tujci zapadajo v isto zmotu, ker mislijo, da fašizem nima trdnih korenin v italijanskem narodu. »Ne razumejo, da je fašizem pridobil toliko moč v Italiji, da bi se tudi tedaj, če bi bil jaz jutri umorjen, moje delo nadaljevalo. Ideja fašizma je tako trdno ukoreninjena v srcu Italijanov, da ni nevarnosti za nepredvidene izpremembe vlade ali pokreta v boljševizmu. Fašizem temelji na širokem temelju svobodne volje dvajsetih milijonov italijanskega delavstva, vpisanega v korporacijah, ki izpoznava koristi, ki jim jih prinaša fašizem, in vedo, da more edino le fašizem prevoriti Italijo v veliko in mogočno nacijo.« In po kratkem premoru je nadaljeval samozavestno:

»Če bi bil jaz umorjen jutri, bi se moje

delo nadaljevalo. Jaz bi ostal simbol fašizma, ki pomeni edinstvo italijanskega naroda in tako veliko moralno silo, da bi nobena opozicija ne mogla dvigniti glave proti njej, tudi če bi mene ne bilo več!«

Govoreč potem o tisku, je dejal, da on nikakor ni zatrl tiskovne svobode. Vsak list da more objavljati, kar hoče, samo da ne krši zakonov v zaščito režima in države. Če list krši zakone in objavlja vesti, ki bi mogle podkopati ugled vlade ali povzročiti nemir, zapade zaplombi. On da je popolnoma nepristranski napram vsem listom (opozicijskih listov danes v Italiji ni več, ker so vsi zatrti. Op. poroč.) in je dal zapleniti tudi fašistovske liste, ker so objavili članke, ki bi mogli kaliti javni red. »Tisk mora biti pod nadzorstvom ali pa ga je vsaj treba držati v okviru zakona. Ali pravica je enaka za vse, za opozicijo kakor za fašiste.« Seveda pa je pripomnil takoj na to, da organizirane opozicije v Italiji sploh ni in da ostanki nekdanje opozicije sploh niso vredni omembe, češ, ker štejejo kvečjemu 2000 oseb, politikov brez avtoritete, ker niso znali prav tolmačiti znamenj časa. Ali od teh 2000 oseb, ki jih je mogoče smatrati za sovražnike fašizma, jih niti sto ne nasprotuje njemu osebno, ker vedo, kaj je on vse storil in jih obvaroval nasilstev s strani krajevnih fašistovskih ekstremistov. Pripomnil je, kako je težko držati na uzdi fanatike velikih pokretov naroda, ki čuti, da koraka nasproti svoji veličini in sreči. »Storil sem vse, kar je bilo v moji moči, da se je ohranil red v Italiji. Odkar sem prevzel ministrstvo notranjih stvari, je bila Italija popolnoma mirna in ni bilo nikjer sporov.«

Na omembo, da se v inozemstvu širijo vesti o vojnih pripravah Italije, je odgovoril Mussolini, da je to izmišljotina propagande proti njemu in njegovi vladi. Italijanska vojska da šteje komaj 149.000 mož pod orožjem, dočim pa fašistovska milica šteje 275.000 mož, ki so samo deloma izvežbani v orožju, in niso vedno v službi. Vobče se milica mobilizira samo v najizjemnejših slučajih, ker je ustanovljena samo za vzdrževanje notranjega mira v Italiji.

Mussolini je nato govoril o gospodarski ekspanziji Italije, ki danes ni več Italija leta 1870, ko je štela 26 milijonov prebivalcev, dočim jih šteje danes 42 milijonov, od katerih jih živi 10 milijonov v inozemstvu in kolonijah. Italija se ne more razširiti proti zapadnemu delu Afrike, ker tam ni več prostora, zato se obrača proti vzhodu, kjer noče odvezemati zemlje drugim narodom, ki so prelivali kri zanje, temveč želi le takih, ki ne pripadajo kaki drugi velesili. Pa naj so te zemlje potem na severnem ali južnem tečaju, v srcu Afrike ali Azije, ima italijanski narod pravico do njih, ker mora imeti izhod za svoje vedno naraščajoče prebivalstvo. Temu njegovemu stremljenju se ne sme nihče upirati.

»Od te mize,« je zaključil Mussolini »morem čutili bitje žile vsega italijanskega naroda. Moja vlada je organizirana kakor telefonska centrala. V tej centrali je 82 gumbov, katerih vsak se nanaša na drugo stvar: banke, industrijo, sindikate, uradništvo, poljedelstvo itd. Če je treba načeti kako vprašanje, mi je treba pri-

lišniti poseben gumb, da tako rečem, in sem v zvezi s predstavitelji interesirane strani in imam na razpolago vse tehniške podatke. Posvetujem se s svojimi ministri in stvar je rešena tekotem seje. Ali ni to neskončno boljše kot pa da se traja celo meseci z brezplovnimi razpravami oseb, ki v splošnem ne znajo nič v stvari, o kateri razpravljajo in ne morejo posmatrati kaknega posebnega vprašanja s širokega vidika interesirane industrije ali vsega italijanskega naroda? Ne! Nič

ne more oboriti moči fašizma, ki si samo prizadeva, da bi storil Italijo svobodno, mogočno in edino!«

Jugoslovenska javnost pozna razmere pod fašistovskim režimom v Italiji tako dobro, da ni treba k tem izvajanjem gospoda Mussolinija prav nobene pripombe. Reči bi se kvečjemu moglo, da gospod Mussolini sam menda vendar ne verjame, da bi bilo resnica vse to, kar je govoril, ker drugače bi se moralo misliti, da se mu — blede!

„Ženski pokret.“

Alijansa »Ženskih Pokretov« v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev prične s 1. februarjem tekočega leta izdajati svoj list »Ženski Pokret«, ki bo izhajal v formatu dnevnih listov na štirih straneh vsakega 1. in 15. v mesecu.

List, ki bo pisan poljudno in bo izhajal v dveh izdajah, v latinici in cirilici, ima predvsem namen, da pripravi žensko široko naše države za politično delo, kadar bomo dobile politične pravice, hoče našemu žensktvu posredovati razumevanje za vsa vprašanja javnega življenja in hoče hkratu voditi borbo, da dobi žensktvo politične pravice, ker zavedali se moramo, da brez političnih pravic je vsako delo za izboljšanje našega materialnega in moralnega položaja iluzorno. Hkratu bo dajal tudi pregled ženskega gibanja pri nas in drugod, uvajal bo v razumevanje socialno političnega gibanja, bavil se bo s tako aktualnim vprašanjem o miru, prinašal bo poročila iz higijene, vzgojeslovja itd. Uredništvo je pridobilo za sodelovanje že mnogo žen iz tujine, ki sloje v prvih vrstah internacionalnega ženskega gibanja in so politično aktivne v svojih deželah.

Izdaja v latinici bo prinašala tudi slovenske članke in novice, ostali teksti bo srbo-hrvaški, a po vsebini bosta obe izdaji popolnoma enaki.

V ženskem gibanju v naši državi veljajo Slovenke od početka, odkar imamo naše skupne organizacije, kot res-

ne in smotrene delavke, ki imajo največje razumevanje za napredek. Slovenske žene! Pokažite s tem, da postanete naročnice lista, da je dobro mnenje, ki ga imajo Hrvatice in Srbkinje o nas, upravičeno in da Slovenke nečemo biti najmanj zavedna četa in najmanjša v boju za osvoboditev žene v naši državi. List bo za Vas stvarne koristi, ker boste iz njega dobivale najboljše pregled tako ženskega gibanja kakor tudi ostalih gibanj, ki so povsod na delu, da pripravijo človeštvu lepše in mirnejše življenje. Domača politična vprašanja bo obravnaval list s stvarno kriliko, ker je politično popolnoma neodvisen.

Naročnina za list je tako nizka, da jo zmore prav vsaka žena. Celoletna naročnina znaša Din 48.—, a plačuje se tudi lahko mesečno po Din 4.—. Javite se za naročnice na naslov: Alojzija Štebi, Rožna dolina c. X./6, pošta Vič pri Ljubljani. Naj ne bo med nami žene, ki se prištevajo izobraženim in naprednim, da ne bi bila naročnica lista »Ženski Pokret«. Na isti naslov pošiljajte tudi članke in druge prispevke, namenjene za objavo v listu.

Srbkinje in Hrvatice, ki žive v Sloveniji, prosimo, da se naroče na list in da javijo, ali žele list v latinici ali cirilici.

Za Alijanso Ženskih Pokretov:
tajnica: predsednica:
Cirila Štebi - Pleško. Alojzija Štebi.

Prosveta.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

D r a m a.

Začetek ob 20. uri zvečer.

- 27. januarja, četrtek: zaprto.
- 28. januarja, petek: »Pri lepi krčmarici«. Red D.
- 29. januarja, sobota: ob 15. uri pop: »Kovarsvo in ljubezen«. Dijaška predstava po znižanih cenah. Izven.
- 30. januarja, nedelja: »Pahljača lady Windermere«. Ljudska predstava predstava po zniž. cenah. Izven.
- 31. januarja, ponedeljek: »Pri lepi krčmarici«. Red A.

O p e r a.

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

- 27. januarja, četrtek: zaprto.
- 28. januarja, petek: »Ples v maskah«. Red E.
- 29. januarja, sobota: »Grofica Marica«. Ljudska predstava po zniž. cenah. Izv.
- 30. januarja, nedelja ob 15. uri pop.: »Terezina«. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

Dijaška predstava v ljubljanski drami.

V soboto popoldne ob 15. uri se vrši v drami dijaška predstava in sicer se pri tej priliki vprižori klasična Schillerjeva drama: »Kovarsvo in ljubezen«. Uprava opozarja mladino ljubljanskih srednješolskih in strokovnih zavodov na vprižoritev te klasične drame. Za predstavo veljajo izredno znižane cene. Opozarjamo pa ponovno, da je začetek tokrat ob 15. uri in ne kakor je običajno ob 16. uri za dijaške predstave.

Nedelja v ljubljanskem Narodnem gledališču. V nedeljo, dne 30. t. m. se vprižori ob 20. zvečer v dramo moderna drama »Pahljača lady Windermere«, ki je dosegla pri vseh dosedanjih vprižoritvah najlepši uspeh. V operi pa se poje popoldne ob 15. uri Straussova opereta »Terezina«. Obe predstavi sta ljudski in veljajo za nje znižane cene.

Izdelovanje na domu bomo vpeljali. Trajna in sigurna eksistenca ali postranski zaslužek. Posebni prostori niso potrebni. Pojasnilo brezplačno. — Kem. tovarna Aylsdorf. Lastnik: R. Münkner, Zeitz - Aylsdorf.

Ch. Lucieto:

Spomini francoskega vojnega detektiva.

Iz njegovega urada na nemškem poslaništvu so prihajala vsa povelja in vse vprašalne pole na neslov nemških agentov, ki so delovali v Franciji, in v istem uradu so se izemili vsi zahrbtni napadi na našo fronto.

Če smemo verjeti generalu Ludendorffu, je nemški urad v Bernu vršil precej dvomljivo svojo službo. Če pa ni vršil svoje službe tako, kakor je pričakoval od njega nemški prvi »General - Hauptquartiermeister«, smo bili mi vzrok, da je bilo tu neprestano vse v neredu.

Kljub temu je bila, kar vam hočem pokazati, špijonska mreža, ki jo je bil razpredel von R... v Franciji, naravnost dovršeno urejena.

Pozneje se bomo bavili s temnim delovanjem proti zavezniškim državam, ki ga je vršil ta čudni diplomat, kateri je bil bolj odvisen od vojaških oblasti, kot od ministrstva za zunanje zadeve.

Zaenkrat si bomo pa natančneje ogledali to čudno okolico, v kateri je kar mrgolelo špijonov in izdajalcev.

Nemško poslaništvo v Bernu ni imelo svojega stropja, kot druga poslaništva in konzulati, v središču

mesta, temveč se je nahajalo v predmestju, ob robu nekega gozda.

Da ste dospeli tja, je bilo treba sestti na tramvaj, ki vozi v Kirchfeld. Voz je bilo treba zapustiti na Thunskem trgu in od tu je bilo mogoče priti tja čez dober četrti ure bodisi po Brunnardernstrasse, bodisi po Eifenstrasse. Po teh dveh cestah se je prišlo na Wiladingstrasse, iz katere je izhajala dolga zapuščena avenija, ki je vodila naravnost do poslaništva.

Poslaništvo se je nahajalo v vili, zgrajeni v angleškem stilu. Poslopje je izgledalo zelo mirno in bogato.

Poslaniški urad se ni nahajal v tem poslopju, temveč v drugi hiši, ki je ležala sredi posestva na drugi strani reke Aare.

Kot bomo pozneje videli, so ti podatki važni.

Osebna pisarna gospoda von R... a se je nahajala v glavnem poslopju in tja se prišlo skozi čakalni salon, v katerem so se nahajali vojaški stražniki. Ta delavni kabinet je bil zelo velik in je prej izgledal kot uradna soba ministrskega uradnika kakor kot diplomatska pisarna.

Soba je bila prenapolnjena s kartoni, predali in mapami. Na pisalni mizi g. von R... a, kakor tudi na naslanjajih in stolihi so se nahajali kupi listin. Sredi R... jeve pisalne mize pa je stal velik kip cesarja, kakor da bi predsedoval njegovemu temnemu delovanju.

Ta kabinet, v katerega sem šel večkrat, seveda v

odstnosti gospodarja in najraje ponoči, je bil zgrajen kot kakšen gledališki oder.

Pod nekaterimi deščicami na parketu so bili skriti električni zvenci. Če je človek stopil na eno izmed njih, je nastalo strahovito zvonjenje, ki je straži javljalo, da je nepoklicana oseba vzdrla v to sobo.

Silno je bilo treba paziti, da se človek ni vsedel na nekatere naslonjače, ki so bile pravcate volčje pasti.

Enako nepredvidno bi tudi bilo, ako bi človek stopil na rožo, ki se je nahajala sredi preproge, če ni popreje zaprl mehanizma pasti loputnice, ki se je skrivala pod njo.

Kdor je ljubil svoje življenje, se tudi ni smel dotakniti ključev, ki so jih tu in tam namenoma pozabili po ključavnicah.

M. L., enega izmed tajnikov gospoda von R... a je skoraj ubila elektrika, ko se je spozabil in prijel za enega teh ključev.

Sicer bo neprijetno gospodu von R... u, če tukaj javnosti razkrijem vse potankosti njegove sobe, vendar moram to storiti radi dogodkov, ki jih popisujem v sledečem, in za kojih resničnosti garantiram.

V neki knjigi, ki je pred kratkim izšla v Nemčiji, se Nemci bahajo, da so poznali ves francoski protišpijonažni urad in njegovo sicer naravnost čudovito delovanje.

(Dalje prihodnjik.)

Dnevne vesti.

PRAVOSLAVNI PANTEON ZA 200 MILIJONOV DINARJEV.

Te dni je bil razpisan natečaj za zgraditev monumentalnega panteona v Beogradu. Ta panteon naj bi bil namenjen za vsa jugoslovanska naroda in bi se zato gradil seveda iz državnega denarja. Da si ne nasprotujemo načeloma misli panteona, vendar pa mislimo da ima danes naš narod vse druge in vse bolj nujne potrebe, ko pa da gradi panteon.

Ampak druga stvar je tu in proti njej moramo najodločnejše protestirati. S panteonom naj bo združena velika pravoslavna cerkev, ki naj ima prostora za 6 tisoč ljudi. Cerkev mora biti iz marmorja, njena kupola pa mora biti visoka 80 metrov. Poleg cerkve naj bi se gradila tudi velika palača za patriarha. Sploh naj bi bil to pravi pravoslavni panteon. Vse to naj bi veljalo 200 milijonov dinarjev.

Naravnost neoprostljivo, da se v času tako hude denarne in gospodarske krize sploh misli na take luksuzne stavbe. Še lepše pa je to, da se hoče z državnim denarjem zgraditi panteon, ki naj bo dejansko namenjen samo enemu delu naroda. Po dosedanjih izkušnjah naj bi torej prispevala Slovenija nad 30 milijonov za zgraditev reprezentativnega pravoslavne panteona in to v času, ko se ertajo vse investicije v Sloveniji in ko se ubija njeno gospodarsko moč s prenašanjem njene industrije na jug države.

Naj si napravi k vsemu temu komentar bralec sam!

— **Konferenca o poljedelskem kreditu.** V ministrstvu poljoprivrede in voda se bo vršila v kratkem konferenca zastopnikov poljedelskih organizacij, ki bo pretresala vprašanje poljedelskih kreditov.

— **V prosvetnem ministrstvu** se pripravljajo novi ukazi o imenovanjih, premeštljvah in upokojitvah srednješolskih profesorjev. Upokojenih bo tudi gotovo število učiteljev.

— **Pogozdovanje goličav.** V generalni direkciji za šume se pripravlja predlog za podelitev kreditov, predvidenih v novem budgetu tega ministristva za pogozdovanje goličav. Krediti se uporabijo v glavnem za dovršitev že začelih del.

— **Zgradba šolskih poslopij.** V prosvetnem ministrstvu je podpisanih več odlokov, s katerimi se odobri zgradba novih šolskih poslopij v raznih krajih države.

— **Za dijaške ekskurzije** za časa velikih počitnic bo dajalo prosvetno ministristvo tudi letos podpore. Za ekskurzije učiteljev in učencev srednjih šol je predviden kredit 100.000 Din, istotoliko je predvideno za ekskurzije učiteljev in učencev učiteljskih.

— **Univerzitetno poslopje v Zagrebu.** Lansko leto so se pričela dela za razširjenje in prezidavo zagrebške univerze. V svrhu nadaljevanja teh del je zahtevalo prosvetno ministristvo, da se odobri večji kredit.

— **Podpornemu društvu slopih, Ljubljana,** Wolfova ulica št. 12 so darovali: Šlejko A., Albrecht I., Kenda A., Cerer I., Bergant F., Majdič S., Stergar F., Neimenovani, Klemenčič, vsi v Kamniku po 20 dinarjev. Stergar I., Kamnik, Stupica I., Šenčur, Piber J., Šenčur vsi po 20 Din. Vsem darovalcem najiskrenejša hvala. — **Odbor.**

— **Strokovni učitelj za kovaštvo.** Na Tehniški srednji šoli v Ljubljani potrebujejo strokovnega učitelja za kovaštvo. Reflektanče naj se do 10. februarja javijo pri šolskem ravnateljstvu.

— **Odbor društva »Pravnika«** opozarja svoje člane še enkrat na redno glavno skupščino, ki se bo vršila dne 28. t. m. (petek) ob 17. uri popoldne v Ljubljani v sodni palači štev. 79 in jih vabi, da se skupščine mnogobrojno udeležijo.

— **Loterija v korist ruskih invalidov.** Po odredbi poljedelskega ministristva se vrši zrebanje srečk loterije v korist ruskih vojnih invalidov dne 16. februarja. Zrebanju bo prisostvoval delegat ministristva.

— **Ekскурzija »Putnika«.** Društvo za promet tujcev »Putnik« priredi koncem meseca avgusta zopet večjo ekskurzijo in sicer iz Zagreba preko Innsbrucker, Zürich, Luzern, Basela, Pariza,

Marseille-a, Nizze in Benetk. Potovanje se prične dne 27. avgusta ter bo trajalo do 14. septembra.

— **Mednarodni poljedelski kongres v Rimu.** Meseca maja se vrši v Rimu pod pokroviteljstvom italijanskega kralja in pod častnim predsedstvom Mussolinija velik mednarodni poljedelski kongres. Kongresa se udeležijo tudi delegati iz naše države.

— **37 zagrebških gostilničarjev** ovdanih radi prekršitve prepovedi točenja alkoholnih pijač ob priliki zadnjih volitev. Kot povsodi, se je potočilo tudi v Zagrebu kljub prepovedi za časa volitev v oblasne skupščine dosti vina in drugih alkoholnih pijač, ne da bi bila policija za to zvedela. Ampak 37 takih grešnikov je pa zagrebška policija vendarle izsledila in se bodo morali sedaj zagovarjati pred sodiščem. Nekateri so točili pijačo v svojih privatnih stanovanjih pod pretvezo, da gre za zaključeno privalno družbo, drugi v posebnih sobah, kuhinjah, kletih, eden celo v podsrešlju. V neki nabito polni gostilni so pili, ko je vslopil detektiv, vsi gosti čaj. Čaj je bil serviran na tсах s citrono, sladkorjem itd., kljub temu pa se je zdelo detektivu sumljivo, da je zbranih v gostilni toliko prijateljev čaja. Ko je povohal par časic, se je prepričal, da so pili ljudje pravzaprav rumeno vino. V neki drugi gostilni so sedeli vsi gosti pri kozarcih vina. Detektivu pa se je zdelo čudno, da so tako veselo prepevali kot da so »fajtni«, kmalu pa je opazil, da vsak hip kdo vslane ter gre v malo sobico v ozadju, rekoč, da gre k telefonu, oziroma na stranišče. Detektiv se je informiral in zvedel, da gostilna nima telefona. V neki gostilni so ljudje kvarjali za vino, pred seboj so imeli pa vodo. Bili so vsi pijani. Vino so hodili namreč pil v drvarnico na dvorišču. Največ vina se je potočilo na ta način, da so ga prodajali gostilničarji v zelenih steklenicah za kisljo vodo, nekateri gostilničarji so servirali belo vino v steklenicah za sodo vodo. Po kuhinjah so pili ljudje posebno pogosto iz raznih loncev in piskrov. Vseh trikov, ki so se jih posluževali gostilničarji, pa sploh ni mogoče navesti.

— **Radi dekleta — mu je odgriznil nos.** Seljaka brata Sultančić iz Vrbja v Bosni sta se prav dobro razumela in sta v svoji zajednici dobro gospodarila. Nesreča pa nikjer ne počiva. Lepa fantka, kakor sta bila, sta se zagledala v cno in isto deklet, ki je bila najlepša v vasi. Parisovo jabolko, ki ga je vrgla med nju lepa devojka, je dozorelo končno do strastnega sovraštva, ki ju je privedlo do brahijalnega obračuna. Pri tem pretepu je odgriznil mlajši brat starejšemu, ki je bil v večji milosti pri dekletu — nos. Zdravniki sarajevske bolnice se trudijo sedaj, da napravijo starejšemu bratu umetni nos, sodišče se pa ukvarja z mlajšim bratom, da mu dopove, da s tem, da je bratu odgriznil nos, si še nikakor ni pridobil predprave do obojevnice devojke.

— **Zagonebna smrt 16 letnega dečka.** Iz Vel. Bečkereka poročajo: V Karadordjevu (Banat) so našli 16 letnega Mihajla Belobabo obešenega v domačem hlevu. Ker je bil deček vedno zdrav in vesel, se njegovim starišem ne zdi verjelo, da bi bil izvršil samomor, temveč so mnenja, da je bil deček umorjen. Preiskava je uvedena.

— **Tajinstven samomor studentke.** Enega zadnjih večerov je skočila med vožnjo iz Beograda v Zemun iz parnika »Petar Zrinski« visokošolka Dora Jecić v vodo ter utonila kljub temu, da je skočila za njo več mornarjev, ki so jo skušali rešiti. Naslednje jutro je vrgla Sava truplo samomortke na breg. Pri deklici so našli pismo, iz katerega so ugotovili njeno identiteto in v katerem izjavlja, da jo žene v smrt tragičen doživljaj, ki ga pa bližje ne pojasni.

— **Velika ležišča železne rude v Italiji.** Iz Livorna poročajo, da so bila najdena v tamkajšnjem gorovju v višini 4600 m velika ležišča železne rude, ki jo smatrajo strokovnjaki glede kvalitete za najboljšo železo v Evropi. Ruda vsebuje baje 68 odstotkov čislega železa, dočim vsebuje najboljša ruda, ki so jo našli doslej v Evropi, samo 40 odstotkov. Čez leto dni Italiji ne bo treba več uvažati železa iz inozemstva.

— **Preje in potem.** Ubožna služkinja v Löscherbergu v Reuchthalu (Baden) hči z otroci bogato blagoslovljenega težačka, je rodila nedavno nezakonsko deček. Očeta ni mogla nominirati. Sam se seveda tudi ni oglasil, ker bi bil moral plačevati alimente. Te dni je zadel deklica v toleriji 10.000 mark. Tedaj pa se je zgodilo nekaj nepričakovanega. V kratkem času so se oglasili kar štirje možakarji, ki so hoteli biti očetje nezakonskega otroka.

— **Originalna obsodba.** Pred mladinskim sodiščem v Wimbledonu se je zagovarjal te dni 14 leten deček, ki je ukradel svoji materi malo vsoto denarja in prodal za njenim hrbtom otroški voziček. Izkupiček in ukradeni denar je porabil za kino, za katerega je silno vnet. Sodnik je naložil mlademu grešniku kazen, ki utegne imeti ugoden pedagoški učinek: obsodil je dečka, da ne sme posesti tekom dveh let nobenega kinematografa.

— **Mussolini dobi himno.** Gospa Ra-faela Rocco v Milanu, goreča oboževalnica Mussolinija, je prišla na idejo, da da komponirati za »duceja« posebno himno. Za Mussolinijevo pesem se bo razpisal natečaj, tako za tekst, kot za ariso.

— **Podružnica Jugoslovanske Matice v Kranjski gori** vabi svoje članstvo na občni zbor, ki se vrši dne 12. februarja t. l. ob 20. uri v hotelu »Razor« s sledečim dnevnim redom: Poročilo odbora, Volitev novega odbora, Slučajnosti.

— **Otok zakladov od Stevensona,** dalje I. Cankar, Zbrani spisi I. zv., Gradnik, De Profundis, Golja, Triglavska bajka, Puškin, Kape-tanova hči, Gruden, Miška osedlana, Debeljak, Moderna francoska lirika, Sienkiewicz, Z ognjem in mečem, Izidor Cankar, Obiski, Er-javec, Izbrani spisi, Petronij, Pojedina pri Trimalhijonu, Finžgar, Zbrani spisi V. zv., Jurčič, Zbrani spisi III. zv., Milčinski, Dro-biž, Gaspari-Košir, Gor žez Izaro, Tavčar, Zbrani spisi IV. zv., Gradnik, Srbske narodne pesmi, in celotna zbirka vseh 46 letnikov »Ljubljanskega Zvonca« — vse te knjige v tisočih izvodih tvorijo dobitke III. književne tombole Jugoslovanske Matice, koje zrebanje se prične 4. februarja t. l. in traja do 25. marca t. l. Zrebanje se bo vršilo na sledeči način: V petek, dne 3. februarja se izžrebata prvi dve številki, ki se potem priobčita v soboto, odnosno v nedeljo v vseh slovenskih dnevnikih. Kdor je zadel obe številki v eni vrsti, t. j. ambo, pošlje tablico v zaprti kuverti Jugoslovanski Matici v Ljubljani, ki mu do-bitnik takoj in brezplačno odpremi na označeni naslov. Naslednji petek, 11. februarja se izžreba tretja številka, ki se takisto priobči v sobotnih, odnosno v nedeljskih številkah vseh slovenskih devnikov in vsi oni, ki so sedaj izmed treh zadeli dve številki v eni vrsti, pošljejo svoje tablice v Ljubljano, 18. in 25. februarja bodo izžrebane številke za terne in kvartarne, 4. in 11. marca za preostale kvarterne in činkvine, 18. in 25. marca pa za preostale činkvine in tombole. Postopek za sprejem dobitkov je vedno isti. — Tablice po 3 dinarje so na prodaj pri vseh šolah in vseh podružnicah Jugoslovanske Matice v Sloveniji, v Ljubljani pa pri Tiskovni zadrugi, trafikli Sever in v pisarni Jugoslovanske Matice, Se-lenburgova 7-11.

Ljubljana.

— **Dravsko intendantsko slagališče** in Dravska pekarska četa proslavita dne 31. t. m. svojo slavo. Služba božja in rezanje kolača v krogu slagališta bo ob 10.30. popoldne bo vojaška zabava.

— **4. ciklus predavanj umetnostno-zgodovinskega društva.** Deveto predavanje se vrši v četrtek, 27. t. m. ob 18. uri v univerzitetni zbornici. Predava dr. F. Stele o Zgodovini pohišstva (drugi del: od renesanse do danes). S tem predavanjem je letošnji ciklus zaključen.

— **Geografsko društvo v Ljubljani** vabi vse geografe in prijatelje geografije na občni zbor, ki se vrši v petek, 28. t. m. ob pol 6. pop. v geografskem inštitutu univerze (levo II. nadstr., zadaj). Pri slučajnostih se bomo pogovorili tudi glede udeležbe II. kongresa slovenskih geografov na Poljskem.

— **Jahalna šola kola jahačev in vozačev v Ljubljani** se prav lepo razvija in šteje že veliko članov, ki se z izrednim veseljem, užitkom in navdušenjem udeležujejo pouka pod strokovnim vodstvom priznane vestnega učitelja podpolkovi-ka g. Zajca. Dosedanji uspehi vsakega posameznika so prav razveseljivi in se bo že v rani spomladi začelo z jahanjem na prostem in z izletji v ljubljansko okolico. Posebne hvale vredno je, da so naše ljubljanske dame v tako častnem številu zastopane in da so v tako kratki dobi dosegle naravnost odlične rezultate. Poduk se vrši temeljito in metodično. Razen jahanja v oddelku, ima vsak učenec priliko, da si na lonži učvrsti sedež in se izpopolni v svojem znanju. Jaha se trikrat na teden, v ponedeljek, sredo in petek od 4. do 6. ure popoldne. Konj je vedno do-

volj na razpolago. Društvo rade volje sprejema nove člane in se bodo otvorili novi oddelki, po potrebi tudi v torek, četrtek in soboto od 4. do 6. ure popoldne. Prijave sprejema tajnik g. Knez, Gospo-svetska cesta 3.

— **Prvi reprezentančni ples slušate-ljev ljubljanske univerze** nepreklicno 16. februarja 1927 v Unionu. Z razpo-siljanjem vabil se prične tekom prihod-njega tedna. (146)

— **Prva seja celokupnega damskega komiteja** za 1. reprezentančni ples slušateljev ljubljanske univerze se vrši v petek 28. t. m. ob 16. v damski sobi ka-varne »Emona«. (147)

— **Prijava psov.** Lastniki in rejniki psov se ponovno opozarjajo, da je do dne 31. januarja 1927 prijavi popisovalnemu uradu mesnega magistrata ljubljanskega (Mesni trg št. 2-II, vrata št. 46) brez izjeme vse pse — tudi pse čuvaje ter mladiče — ki se nahajajo na ozemlju mesne občine ljubljanske, ne izvzemši Barje in Sp. Šiško, ter plačati pasjo tako za leto 1927 v znesku 100 dinarjev. Zamudnikom se bo s 1. februarjem 1927 zaračunavala pasja taksa v dvojnem znesku, nakar se lastniki psov posebno opozarjajo.

— **V društvu »Soča«** predava v so-boto 29. t. m. v restavraciji Ljubljanski dvor naš rojak g. prof. M. Pressl, nad-zornik obrtnih šol, priznani strokovnjak o temi: »Obrt, industrija in Slovenija«. Predavanje bo zelo zanimivo in poduč-no, ne samo za strokovnjake, ampak tudi za vse, ki hočejo imeti upogled v obrtno in industrijsko gibanje v Slove-niji. Vabimo člane in prijatelje društva k obilni udeležbi. Začetek predavanja ob pol 9. uri zvečer. Vslop vsem prost.

— **Akademsko društvo »Treznosti«** ima redni sestanek v petek, 28. t. m. ob tričetrti na 15. uro (Univerza, bal-konska dvorana) — brez akademskega četrta! — Predava bral dr. Mikič o svojem propagandnem potovanju po Jugoslaviji (nadaljevanje). — »Treznost«.

— **Telesno kulturno društvo »Atena« in ortopedija.** Gospod doktor Minač, primarij ortopedskega oddelka splošne bolnice, je 6. t. m. v Kino Matice govori-l o razvoju in socialnem pomenu ortopedije. V svojem zanimivem predava-nju, spremljanem s skioptičnimi slikami, je gospod doktor pokazal razne teles-ne hibe, ki se pa morejo zdraviti z ortopedsko telovadbo. Telesno kulturno društvo »Atena« vzdržuje v ta namen že nekaj let svoj ortopedski zavod, ka-teremu je že marsikdo hvaležen, da ima danes zdravo in pravilno telo. Natane-ne podatke dobé sranke v »Mladiki«, (ortopedični zavod), Subičeva ulica 9 in sicer vsaki delavnik od 4. do pol 6. ure popoldne.

— **Policijski drobiž.** Aretirane so bile štiri osebe in sicer neki komunisti radi posesti komunistične popagandne litera-ture, neka oseba radi tajne prostitucije, neki prelepač ter en tat. Policija beleži eno tatvino 600 Din vrednih lat, več slu-čajev kaljenja nočnega miru, pretepop, izgredov in nedostojnega vedenja.

KOLESARSKI SAVEZ KR. SHS.

Kolesarski Savez kr. SHS nam poroča: Vslad sklepa redne glavne skupščine KS kraljevine SHS se sklicuje izredna glavna skupščina na 20. februarja t. l. v Za-grebu, v prostorih hotela »Lovački rog«. Na to skupščino se vabijo vsi kolesarski klubi in sekcije Jugoslavije, brez ozira na to ali so že včlanjeni v kolesarskem savezu ali ne.

Namen te izredne glavne skupščine je, kolesarski sport v Jugoslaviji temeljito reorganizirati ter odločno pritegniti k sodelovanju vse obstoječe klube in sekcije, ker le na ta način bode možno ustvari-ti organizacijo ki bo zamogla to važno sportno panogo uspešno zastopati v naši državi kakor tudi nasproti inozemstvu.

Vsak klub oziroma sekcija ima pravico odposlati k tej skupščini po dva delegata, oziroma ima dolžnost izpostaviti poverli-ko drugemu klubu, kateri ga na skup-ščini zastopa.

V svrhu redigiranja sedanjih pravil so se ista odposlala vsem obstoječim klubom Jugoslavije in ako kateri izmed klubov teh pravil ni prejel, naj se blagovoli obrniti na naslov »K o t u r a š k i S a v e z kr. SHS, Zagreb — Mrazovičeva ulica br. 10.

Predkonferenca te važne skupščine se vrši v soboto dne 19. svečana ob 8. uri zvečer v hotelu »Lovački rog«.

Pojasnilo o spomeniku Kralja Petra I. v Ljubljani.

V dveh ljubljanskih dnevnikih stá v kratkem času izšla članka X. Y. »Nemogoč prostor za spomenik Petra I. v Ljubljani« in K. »Raziran park sredi Ljubljane?«. Oba članka sta po vsebini sorodna ter temeljita na neosnovanih trditvah. Zato se v pojasnilo objavljajo sledeči podatki: Žirija (umetniško razsodišče), ki bo ocenjevala osnutke za spomenik, je sestavljena iz umetnikov in strokovnjakov, katerih sodbi bo Slovenija mirno zaupala rešitev tega vprašanja. Nihče ni iz te žirije izstopil. Med njejnimi člani sta tudi arhitekt in kipar svetovnega slovesa. Namen spomenika je ovekovečenje osvobodjenja Slovenije, ki je zato dolžna hvaliti svojemu kralju Osvoboditelju. Noben krožek si ni vbil v glavo kakršnekoli fiksne misli; nobena kaprica par ljudi ne odločuje; akcijo za postavitev podpira celokupna Slovenija v oni enodušnosti, v kateri je dokončala svoje osvobodjenje. Ni res, da se hoče spomenik postaviti za parade in defiliranje; ni res, da se je predpisal lep in velik konj; ni res, da se je predpisalo raziranje trga. Kakšen bo spomenik, bo pokazala šele edino merodajna sodba umetniške žirije, ki bo ocenjevala osnutke za umetniško-strokovnega stališča. Za osnutke bo pa v kratkem razpisan natečaj, zato ne more nihče naprej grajati nekaj, kar še ni. V natečaju ne bo predpisana niti oblika spomenika, niti način preureditve trga. Celokupna Slovenija mora za zaupanjem pričakovati rešitve vprašanj o spomeniku in o ureditvi trga, ker bodo o teh vprašanjih na podlagi došli osnutkov sodili člani umetniškega razsodišča nepristransko in zgolj po strokovnih in estetskih vidikih. Končno se pojasnjuje, da bodo vsi načrti potem, ko bo umetniško razsodišče povedalo svojo končno sodbo razstavljeni ter se bo celokupna javnost mogla prepričati o doseženem uspehu natečaja.

O stroških preureditve razširjene vesti z ozirom na gornje ugotovitve ne morejo imeti najmanjše podlage. O tem, kar se ni določeno, ne more biti nobenega proračuna; kar se bo pa določilo (in to bo dobro, za to jamči sestava žirije), bo pa vredno akcije, ki je v Sloveniji našla enodušen odmev ter je ob vsestranski podpori zagotovljena tako, da bo od tega imela Slovenija dvojno korist, ki se bo odražala v povzdigi njenega domovinskega in narodnega ponosa in pridobitvi umetnine prve vrste. Celokupno javnost prosimo, da podpira stremenje odbora za postavitev spomenika v vsaki smeri; kdor ima nasvet, naj ga sporoči odboru. Nikar naj se pa ne razširja vesti, ki nimajo nobene podlage in so v stanju samo podirati to, kar se je s trudom zgradilo.

Podrobni rezultati.

ŠMARJE.

(Številke pomenijo: 1. volilcev, 2. SLS, 3. SKS, 4. SDS, 5. ZDS, 6. Ber.)
 Buše 305, 149, 15, 3, — 2.
 Dobje 361, 214, 4, 1, — 1.
 Kostrivnica 336, 199, 10, 2, — 1.
 Kozje 421, 45, 58, 26, — 132.
 Križe 174, 54, 11, 3, — —
 Loka pri Žužmu 375, 105, 22, 12, — 1.
 Mestirnje 597, 172, 79, 35, 1, 3.
 Pilštanj 431, 136, 91, 3, 3, 1.
 Podčetrtak 420, 94, 12, 48, 1, 1.
 Podsreda 266, 70, 22, 23, — 2.
 Ponikva 747, 191, 12, 37, 7, 2.
 Rogatec 641, 123, 45, 97, 5, 1.
 Rogaška Slatina 556, 123, 38, 66, 23, 2.
 Sedlarjevo 268, 63, 54, 3, — —
 Slivnica 404, 59, 32, 38, — 2.
 Sv. Ema 648, 249, 20, — 4, 3.
 Sv. Peter p. Sv. gor. 674, 120, 68, 93, 1, 110.
 Sv. Štefan 303, 95, 3, 11, — —
 Št. Vid pri Planini 472, 194, 17, 5, —
 Št. Vid pri Grob. 246, 85, 2, 14, 1, —
 Šmarje (trg) 167, 72, 1, 47, 1, —
 Šmarje (okolica) 678, 280, 42, 29, 2, 3.
 Zetale 569, 184, 8, 89, — —
 Koprivnica 85, 33, 15, 16, — —
 Prevorje 281, 79, 46, 1, — 1.
 Sv. Florijan 232, 48, 3, 72, 1, 2.
 Sv. Križ pri Slatini 562, 230, 55, 25, 11, 2.
 Stopree 193, 110, 1, 2, — —

OKRAJ SLOVENJGRADEC.

(Številke pomenijo: 1. Volilcev, 2. SLS, 3. Soc., 4. SKS, 5. SDS.)
 Pameče 163, 116, 4, — 7.
 Podgorje 331, 124, 6, 5, 42.
 Razbor 155, 87, 3, — 13.
 Slovenjgradec 434, 217, 12, 12, 90.
 Stari trg 382, 195, 6, 3, 19.
 Sv. Andraž pri Vel. 232, 154, 3, — 8.
 Sv. Vid n. Valdekom 134, 43, 1, 32, 2.
 Št. Ilj n. Velenjem 205, 145, 28, 1, 8.
 Št. Ilj pod Turjakom 606, 222, 87, 20, 9.
 Št. Janž na Vin. g. 316, 103, 10, 9, 1.
 Št. Janž p. Dravog. 385, 178, 42, 2, 2.
 Škale 447, 157, 115, 2, 6.
 Šmartno p. Sl. g. 396, 172, 23, 9, 8.
 Šoštanj 1065, 275, 183, 5, 111.
 Topolštica 306, 107, 45, 27, 9.
 Velenje 853, 157, 115, 2, 6.
 Sv. Florijan 269, 98, — 31, 2.

CELJE - VRANSKO.

(Številke pomenijo: 1. Volilcev, 2. SLS, 3. SKS, 4. ZDS, 5. Bernot, 6. SDS, 7. Radič.)
 Braslovče 736, 226, 49, 4, 5, 64, 7.
 Breg 882, 395, 10, 34, 18, 108, 7.
 Gaberje 730, 168, 10, 150, 35, 88, 16.
 Dobrna 436, 291, 2, 11, 4, 2, 1.
 Dramlje 432, 86, 53, — 1, 45, 1.
 Frankolovo 283, 137, 17, 1, 1, 16, 1.
 Gomilsko 252, 62, 34, 3, 1, 47, 3.
 Griže 480, 171, 35, 49, 16, 32, 7.
 Kalebje 491, 143, 69, — 1, —

Nova cerkev 466, 114, 27, — 4, 4, —
 Petrovče 634, 171, 47, 8, 47, 11, 1.
 Polzela, 424, 263, 3, 4, 2, 31, 1.
 Sv. Lovrenc pod Prožinom 275, 93, 4, 4, 12, 4, 1.
 St. Peter v Sav. dol. 365, 183, 28, 3, 1, 40, 1.
 St. Pavel pri Preboldu 641, 177, 67, 47, 7, 70, 4.
 St. Jurij ob j. ž. (trg) 178, 68, 4, 7, 2, 40, 3.
 St. Jurij ob j. ž. (okolica) 911, 293, 43, 7, 15, 9, 5.
 St. Jurij ob Taboru 471, 183, 60, — 2, 8, 1.
 Škofja vas 997, 188, 66, 68, 16, 17, 2.
 Šmartno v Rož dol. 295, 196, 2, — —
 Teharje 539, 176, 1, 40, 54, 15, 4.
 Velika Pirešica 736, 294, 7, 3, 6, 6, 2.
 Vojnik 330, 152, 13, 5, 4, 25, 2.
 Vransko 675, 252, 38, 1, 3, 66, 1.
 Zalec 513, 135, 181, 6, 7, 24, 2.
 Št. Rupert 387, 221, 28, — 1, — 1.
 Motnik 89, 51, 4, 1, 1, 11, 2.
 Špitalič 159, 67, 14, 3, — — —
 Trojane 307, 216, 12, 3, 1, 7, 2.

OKRAJ PTUJ.

(Številke pomenijo: 1. Volilcev, 2. SLS, 3. Soc., 4. SDS, 5. SKS.)
 Breg 393, 166, 82, 33, 12.
 Cirkovce 545, 205, 3, 13, 26.
 Dornava 502, 221, 3, 13, 26.
 Gradišče 200, 22, — 38, 11.
 Jiršovec 333, 177, 8, 6, 6.
 Krčevina 355, 150, 18, 6, —
 Nova cerkev 723, 109, 30, 36, 20.
 Ptuj 991, 238, 228, 349, 8.
 Polensak 336, 93, 3, 8, 2.
 Ptujška gora 558, 158, 7, 23, 46.
 Ragoznica 418, 183, 69, 24, 20.
 Sv. Lovrenc v Sl. gor. 674, 274, 9, 5, 20.
 Sela 350, 108, 10, 20, 43.
 Sv. Tomaž 366, 197, 2, 28, 2.
 Velika Nedelja 675, 287, 4, 52, 24.
 Sv. Andraž v Sl. gor. 305, 210, 2, 12, 16.
 Sv. Barbara v Hal. 519, 91, 12, 52, 43.
 Sv. Lovrenc n. Dr. polju 438, 161, 2, 13, 80.
 Sv. Marjeta niže Ptuja 556, 304, 21, 14, 2.
 Sv. Marko 1123, 588, 18, 65, 8.
 Sv. Urban 334, 105, 6, 4, 8.
 Sv. Vid 392, 56, 1, 39, 51.
 Zavrč 383, 198, 2, 11, 2.
 Zlatolčje 600, 225, 27, 7, 86.
 Sv. Boltenk v Hal. 135, 26, 5, 21, 7.
 Leskovec 497, 195, 1, 11, 68.
 Trnovska vas 324, 152, 2, 11, 6.
 Vurberg 389, 226, 5, 7, —
 Brebrovnik 240, 181, 2, 45, —
 Hardek 306, 164, 5, 12, 6.
 Ormož 575, 150, 16, 128, 16.
 Savič 264, 215, 1, 37, 1.
 Središče 605, 189, 3, 178, 87.
 Svetinje 520, 292, 4, 79, 2.
 Sv. Lenard pri Vel. ned. 607, 289, 6, 33, 5.

Sv. Miklavž 220, 155, 7, 32, 5.
 Sv. Boltenk pri Središču 469, 166, 3, 22, 51.

VOJNI INVALIDI IN VDOVE, POZORI!

Podpisani desetčlanski odbor krajevne organizacije U. V. I. v Ljubljani, rešujoč vsestranske sklepe javnega shoda z dne 16. I. m. v Ljubljani, poziva vse one vojne invalide in vdove, člane našega združenja, katerih upravičene prošnje na njihove odbore podružnic na prejšnji I. O., odn. sedanjih Oblastni odbor v Ljubljani, so bile brez razlogov ali zadosne utemeljitve odklonjene in vsi oni, kateri čulijo, da se jim je prizadejala društvena krivica od posameznika ali odbora — da v interesu razčištilve — vsak tak slučaj točno popiščejo (kaj so prosili in s čem je bila prošnja odklonjena) priložijo naj, ako jih imajo pri sebi, odgovore, s katerimi se prošnja odklanja ter navedli je vse podatke in ako je potreba tudi priče in tako opremljeno določijo naj priporočeno na predsednika podpisanega odbora, Koler Franca, Ljubljana, Karlovska cesta 7. Tako zbrani material se bode pregledal in upravičene prošnje, ako so bile z nezadostnimi razlogi odklonjene, se bodo skušale privedi k obnovitvi. Krivice, ki bodo očitne, pa se bodo dale na razpravo javno in pri prihodnjem občnem zboru O. O. in tam se bode zahtevalo, da se krivice društveno kaznuje, odnosno odpravi iz našega združenja.

Da ne bode pomote ali da ne bo la objava služila za tarčo tistim, ki pravijo, da člani nimajo pravico revidirati delo svoje organizacije, pojasnjemo, da so vsakokratni odborniki pri O. O. obenem člani naše krajevne organizacije U. V. I. in da oni vodijo posle združenja za celo Slovenijo in ker so naši člani neglede na to, kako so prišli kot odborniki v O. O., je naša dolžnost, da zasledujemo njihovo delo enako kot delo vsakega našega drugega člana, ne da bi s tem hoteli okrniti njih funkcijo in mandat, katerega so sprejeli. To pa, kar delamo, delamo v interesu celokupnega članstva.

Za odbor:

Zapisnikar: Predsednik:
 Češnovar Stanko. Koler Franc.

SPORT.

Prva igra praške pokalne konkurence je končala z velikim presenečenjem, ker od Viktorije-Zižkov po njenih zadnjih slabih uspehih nihče ni pričakoval kaj posebnega. Tem večje je bilo razočaranje, ko je pred 20.000 gledalci potokla Slavija 2:1. Prvi gol je zabila Viktorija v 36 min. po Novaku, kateri uspeh pa je Podražil od Slavije po 2 min. izenačil. V 60 min. je zabil Jelinek

Modno pismo.

Ne nameravamo govoriti o kombiniranih črno-belih oblekah, temveč pojasniti hočemo samo razliko med črnimi in belimi oblekami. Mnogo dam je, ki se ne morejo odločiti za črno obleko. Kakor dobro pristojna črna obleka nekaterim, tako malo priporočljiva je za druge. Ona, kateri črna obleka pristojna, naj bi se ne dala od nikogar pregovoriti, da bi je ne nosila. Nekateri trdijo, da dela črna obleka človeka starega, drugi zopet, da nič ni tako pikantno kot črna obleka. Oboje je prav tako lahko res kot ne. Vedno bodo eksistirale dame za kojih temne lase in barvo oči je črna obleka izredno prikladna. Nekaterim pristojna prav posebno črna dekolirana obleka. Sedaj se nosijo zelo pogosto barvaste obleke s črnimi našivi, posebno priljubljena je rožnata barva. Črne obleke so izdelane izredno komplicirano ter imajo večinoma na hrbtu globok izrezek. Radi tega hrbtne dekolteje nosi velik del žen črne večerne toalete. Razen tega ne smemo prezreti, da pride pri črnih toaletah kinč prav posebno do veljave. Še vse bolj kot za večerne toalete je pa priljubljena črna barva za popoldanske. Popoldanskih črnih toalet vidimo izredno mnogo, in sicer zelo dražestnih. Sicer vezanine niso tako bogate kot preje, zato pa triumfira apartnost fason. Čuditi se je, koliko originalnih linij vidimo. Kot blago je najbolj priljubljena fina svila. Kar se tiče fason, vidimo prav pogosto obleke v formi jopiča. Jopič ima prav čisto rožnat vstavek, bogato opremljen z vezeninami.

drugi pol. — V igri Sparta : DFC je izvojevala prva visoko zmago 6:1.

Razpored tekem za evropsko prvenstvo v hokeju na ledu je sledeči: ponedeljek: Češkoslovaška : Nemčija. Proti pričakovanju je zmagala Nemčija, ki jo je podpiralo s svojimi simpatijami navzoče občinstvo in je dosegla časten uspeh 2:1. — V igri Avstrija proti Ogrski je dosegla Avstrija, ki je šla v boj kot visok favorit, 6:0. — Torek: Nemčija : Poljska, Belgija : Češkoslovaška. — Sreda: Ogrska : Belgija, Poljska : Avstrija. — Četrtek: Nemčija : Ogrska, Poljska - Češkoslovaška. — Petek: Češkoslovaška : Ogrska, Belgija : Poljska, Nemčija - Avstrija. — Sobota: Belgija : Nemčija, Poljska : Ogrska, Češkoslovaška : Avstrija. — V nedeljo se vrše ekshibicijski boji med kombiniranim evropsko-kanadskim moštvom in izbranim moštvom, obstoječim iz najboljših igračev državnih moštev, ki se udeležijo evropskih prvenstvenih tekem.

GRIPA.

Poročilo zdravstvenega odseka Zveze narodov o stanju epidemije gripe v evropskih deželah z dne 21. januarja. Anglija. V lednu, ki je končal s 15. januarjem, se je širila epidemija gripe

zlasti v industrijskih centrih Anglije in v Londonu.

Avstrija. Do 13. januarja ni bilo nobene prijave o epidemiji, pač pa na Dunaju število na gripi in pljučnici obolelih oseb v bolnicah precej narašča.

Na škotskem ni epidemije. Danska. V Kopenhagenu je bilo prijavljenih do 18. januarja 1490 slučajev gripe.

Francija. V Parizu je število smrtnih slučajev tekom prvih desetih dni januarja konstantno nazadovalo. V zapadnih in južnih delih Francije je epidemija še precej močna, vendar pa polagoma pojema.

Na Grškem je razširjena epidemija skoraj po vsej državi.

Na Madjarskem je bilo prijavljenih tekom tedna, ki je končal s 15. januarjem na tisoče lahkih slučajev, vendar pa gre za pravo gripo samo v kakih 500 slučajih.

Švica poroča, da se je število obolenj tekom prvega tedna meseca januarja tam znatno zvišalo. Večina kantonov je okužena od epidemije. V Bernu in Baselu, kjer se je pojavila najprej, epidemija pojema.

V sovjetski Rusiji doslej še ni epidemije.

V splošnem je gripa v vseh evropskih deželah lažjega značaja.

BORZE

26. januarja.

Ljubljana. (Prve številke povpraševanja, druge ponudbe in v oklepajih kupčijski zaključki.) Vrednote: investicijsko 82-83, Vojna škoda 352-0, zastavni in komunalne Kranjske 20-22, Celjska posojilnica 195-198, Ljubljanska kreditna 150-0, Merkantilna 99-100, Praštediona 910-0, Kreditni zavod 170-180, Trbovlje 360-0, Vevče 120-0, Stavbna 55 do 65, Šešir 104-0. — Blago: Zaključen 1 vagon lesa. Tendenco za hrastove podnice in parjeno bukovino evrsta, za deželne pridelke zelo evrsta.

Zagreb, 26. jan. Newyork ček 56.7 do 56.9, London izplačilo 275.7-276.5, Pariz (225.5), Curih izplačilo 1094-1097, Dunaj izplačilo 799.5-802.5, Berlin 1348.5-1351.5, Praga izplačilo 168.05-168.85, Milan izplačilo 243.77-245.77.

Curih, dne 26. jan. Beograd 9.1375, Newyork 519.25, London 25.19, Pariz 20.525, Berlin 123 in ena šestnajstinka, Dunaj 73.25, Praga 15.3775, Milan 22.25, Bukarešta 2.75, Sofija 3.7375, Budimpešta 90.75.

POSLANO.

Antonu Podbevšku!

Ne kot kulturni delavec, kar nisem,

temveč kot človek iz občinstva podajam sledečo izjavo:

»Poslušal sem Vaše predavanje dne 25. jan. zvečer v Mestnem domu. Čustvo, ki me je obvladalo, ko ste končali, je bilo: sram, da sem vzdržal do konca in žalost, da je še toliko ljudi, ki so Vas pripravljeno poslušati in z Vami debatirati. Rečem le, da še nisem slišal predavanja slovenskega literata, iz katerega bi žarelo toliko zlobe, bilo slišati toliko posmeha današnjemu trpljenju slovenskega človeka, kakor je bilo Vaše predavanje. Moč in blesk individualnosti, ki draži slabiče in slepce? Ne! To, kar ste Vi govorili imenujem jaz izumetničeno izolacijo najobskurnejšega egoizma in megalomanije, nezmožnost zgrabit čeloto življenja. Na tej potj morate propasti, toda ne kot borec za človečnost, temveč kot njen nasprotnik. Budalosti, ki ste jih sicer govorili in ki jih ni bilo malo, bi Vam človek že nekoliko laže odpustil.

Kljub odporu, ki ga čutim proti kulturnemu delavcu Vašega tipa, bi se mi morda ne zdelo prav, pisati o tem v časniku (spomnil bi se na Vaše čustvo »Električni žogi«: ...zame ni zvezdice...), ko bi mi dali priložnost povedati Vam vse to v obraz takoj po predavanju in ko bi ne bili tajnik društva slovenskih književnikov.

Lojze Udë.

Otto Alschér:

Nepremagljivi orel.

Vedno bolj nemiren je postajal. Slišal je klice iz globine, sedaj pa so se oglasili tudi od zgoraj, z roba pečine. Mladi orel je čutil, da velja to njemu. Ni občutil nikake bojazni, temveč samo silno bojevitost. Divje je krilil s peruti in moral se je s kremplji trdno oprijeti gnezda, da se ni dvignil kvišku.

Tedaj se je zakotalil kamen z viška in padel mimo gnezda v globino. Orlič je zakričal z rezkim, kovinastim krikom, polnim nemira in skrbi.

Kamni so se zopet zakotalili v globino. Orlič je slišal neko valenje, slišal je, kako se nekaj plazi po skali navzdol... Spodaj so ljudje napeto zrlji kvišku. Sedaj se je pojavil malo stran od gnezda človek, ki je visel na vrvi in se počasi spuščal nizdol... Mladi orel je srdito zakričal, razpel peruti — tedaj je začul odgovor iz daljave.

Mož na vrvi se je poskušal nagniti k gnezdu, toda vrv se je napela ob steno in se ni premaknila.

Naenkrat se človek prestrašeno ozre kvišku. Kratek šum — stari orel se je spuščal dol, zletel mimo in ga krepko udaril s perutjo.

Spodaj glasno počli, Stari orel se dvigne kvišku in zopet napade moža, zopet počli v

globini, nekaj ostro zasika in udari ob steno. Orel zopet izgine. Orlič sliši njegov vabeči klic in se dvigne na rob gnezda, razprostire peruti k poletu, toda ne upa se še... Nov krik v višini, mnogo bolj srdit in buren kot prej — stara orlica se kot skala spusti na človeka.

Mož zastoka in ves prestrašen zakriči. Poskuša se braniti, nato ustrelji z revolverjem: prvič, drugič! Presenečena napadalka preneha z napadom in se dvigne, spodaj počli in orlica omahne v globino, nezavestno, plahutajoč s prestreljeno perutjo.

Ljudje zakriče, nato za hip utihnejo in prično razburjeno letati sem ter tja. Stari orel zopet ponovi iz daljave svoj klic, tožeč in poln strahu.

Orlič odgovori na klic, stopi na rob gnezda, razprostire peruti in se naenkrat čuti svobodnega; leti in je sam presenečen nad tem; neprestano krili s perutmi, se počevno dviga, čuti odpor zraka ter se prične ugodno spuščati navzdol, dokler ne zadene ob skalnati žleb, kjer se krčevito oprime s kremplji. Že je priletel stari orel. Veselo se pozdravita; toda zopet počli spodaj strel; poleg se strese skala, kamenčki se razlete.

Orel se s klicem povzpne kvišku in mladič mu sledi. Letel je še bolj varno, začutil je moč v svojih perutih, ki ga dvigajo in nosijo, daleč naprej — vidi, kako beže skale mi-

mo njega, kako izginja grmovje in drevje, pod seboj sliši šumeti reko. Odpočijeta se na skalah na nasprotnem bregu reke. Tam začujeta še obupne klice ranjene orlice, ki so jo ravno vlovili in odvlekli.

V rudarski naselbini je zavladovalo veliko veselje. Inženjeru bi bilo sicer bolj všeč, da bi ujeli mladega orla, ki bo postal gotovo bolj zaupljiv, kakor pa staro orlico.

Orlica je nepremično sedela v kletki. Ranjena perut, ki ji je bila prestreljena raztezna mišica, ji je mrtvo visela postrani. Prve dni ni hotela orlica sprejeti nobene hrane, po nekaj dnevih pa je le zavžila malo mesnih odpadkov. Ko ni bilo nikogar v bližini, si je pričela snažiti perje. Ob rani si je izpulila vse perje in si očistila rano, ki je okrevala v kratkem času.

Inženir Paulus je rad hodil h kletki in se veselil plena; planinski urel je v Evropi že prava redkost.

Stari gozdar pa ni bil bogve kaj zadovoljen. »Mladega orla bi morali ujeti, boljše bi bilo. Spoznal nas je kot sovražnike in nam bo napravil zato še dosti škode. Ustreliti ga ne bo več mogoče. Prav zloben orel bo to!«

Oba ostala orla sta kakor izginila. Po več tednih pa sta se pojavila kot dve daljni temni piki, krožeči v nebesni jasnini nad reko.

Ujetnica je molela glavo skozi omrežje in zrla kvišku. Pogosto je razprostrela peruti, kakor, da hoče vzleteti, nato pa je, ako je slišala iz višine oster krik, odgovorila s hrepenečim in tožečim glasom. Mnogokrat je stopicala po kletki in se poskušala osvoboditi, a zaman.

Nekoč, pozno v jeseni, se je spustil mladi orel tik nad naselbino, tako, da se je skoro dotaknil kletke, v kateri je bila zaprta njegova mati, nato pa izginil, ne da bi se pobrigal za plen. Od tega dne ni bilo orlov celo zimo več na izpregled.

Kletka z ujetnico se je nahajala na dvorišču. Imela je velike, močne stene iz žičnate mreže, na eni strani pa je imela trikoten, s streho zaščiten prostor.

Lepega majskega jutra je začula neka ženska glasen hrup na dvorišču. Stopila je iz prag in opazila, da sedi na kletki tuj temen orel z belimi pegami. Orel je divje krilal, ujetnica pa je obupno begala v kletki, kakor da hoče k tujcu. Ženska je hotela prepoditi orla z metlo. Ta pa je planil nanjo in jo pričel biti s perutmi. Ženska je prestrašeno zakričala, padla na tla in dvignila v obrambi roke pred obraz. Orlovski kremplji so se ji zasadili v ramena, glava pa ji je trpela pod udarci orlovskega kljuna.

(Dalje sledi.)

BREZALKOHOLNE SOKOVE malinovec, bezgovec, borovničar, ribezov sok, črešnjev sok, limonov sok, jagodov sok, brezalkoholni sadni sok, brezalkoholni grozdni sok dobavlja v vsaki množini zelo poceni »Brezalkoholna Produkcija«, Ljubljana, Poljanski nasip 10/c. Poskusite! Zahtevajte cenik!

Najboljši šivalni stroj in kolo je edino le GRITZNER in ADLER za dom, obrt in industrijo v vseh opremanh. Istotam pletilni stroj DUBIED Posk v vsaki množini brezplačno. Veletna garancija. Josip Petelinc Ljubljana blizu Prežernovega spomenika.

„Vinocet“ tovarna vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana, nudi najtinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa. ZAHTEVAJTE PONUDBO! Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji. Pibarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstropje.

TRIKO-PERILO za moške, žene in otroke, volna v raznih barvah, rokavice, svgavice, dokolenice, nahrbtniki za šolarje in lovce, dežniki, klopi, lifoni, žepni robel, palice, vilce, noži, škarje, potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, in brivce edino le pri tvrdki JOSIP PETELINC LJUBLJANA blizu Prežernovega spomenika. Najnižje cene! Na veliko in malo!

„GROM“ CARENSKO POSREDNIŠKI IN ŠPEDIČIJSKI BUREAU LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 41. Naslov brzojavkam: „GROM“. Telefon int. št. 45-4. PODRUŽNICE: Maribor, Jesenice, Rakek. Obavlja vse v to stroko spadajoče posle najhitreje in pod kulantnimi pogoji. Zastopnik družbe spalnih voz S. O. N. za ekspresne pošiljke. Prodajam ceno »Mayerjev Lexikon« 5 izdaja in »Weltall und Menschheit«. Naslov pove uprava lista. Odda se lepa in zračna soba mirni gospodični eventualno tudi gospodu. — Naslov pove uprava lista. Absolvent trg. žole sprejme vsako pisarniško delo. Ponudbe na upravo lista pod »Dobra moč«.

MALI OGLASI. Proda se ceno kompletni nemško-angleški slovar in nekaj angleških knjig. — Naslov pove uprava Nar. Dnevnika. Omara lepo izdelana za obleko. Naslov pove uprava lista, in perilo se ceno prodaj. Oglašujte v »Narodnem Dnevniku«.